

som vare tilstede i selve Regjeringen, vare utilstrækkelige, ikke blot fordi de ikke vare omfattende nok, men ogsaa fordi de vare for unpiagtige til, at man overhovedet deraf kunde danne sig en egentlig omsigtig Kundskab om, hvorledes dette Forhold stillede sig. Jeg har heller ikke ladet det mangle paa en tro Opfyldelse af det Øste, jeg saaledes gav Udvalget, idet jeg strax satte mig i Beskæftigelse med at udarbejde de nødvendige Skemaer, som jeg tilstillede de vedkommende Kommunalbestyrelser til Udfyldelse. En hel Del af dem kom ogsaa ind, saaledes at der den 5te December forrige Aar kun manglede Skemaer fra Nanders Amt; men dette Materiale har jo ingen Betydning, medmindre det kommer til at foreligge i en bearbejdet og nogenlunde overfsuelig Form. Ved at forsøge at bringe det dertil, viste det sig imidlertid, at ikke saa ganske faa af de indkomne Beretninger ikke vare til at bruge, saaledes at de igjen maatte sendes ud til yderligere Korrespondance og til Indhentning og Berigtigelse af de Oplysninger, der enten manglede eller vare urigtige. Da dette Lovforslag fremkom, skaffede jeg mig officiel Kundskab om, hvorledes Sagen for Tid en stod, og jeg har derpaa fra det statistiske Bureau, som er den Institution, der navnlig har hermed at gjøre, faaet Underretning om, at det ikke saae sig i Stand til at kunne levere dette omfangsrige og meget vanskelige Materiale i en saadan Tid, at der kunde være Spørgsmaal om enten for mig at foretage Noget til et Lovforslags Forelæggelse, eller om at Oplysningerne overhovedet vilde kunne komme tilstede under denne Sessions Varighed. Dette er for mig en Hovedsag, og jeg maa dertil sige, at jeg anser dette Materiales Tilstedevarelse for at være absolut nødvendig, ikke blot for at kunne bedømme, hvorvidt en enkelt Side af det almene Vel fordrer disse Byrders Afløsning, men ogsaa for at kunne bedømme, hvorvidt det i det Hele taget kan siges at være af almen Interesse, at det sker. Dette benægter jeg slet ikke, men jeg siger kun, at man har Ret til at forlange at faae Tid til at kunne gjennefsue hele denne Sag, og navnlig til at overveie alle de Retninger, hvori Afløsningen vil komme til at virke. De Herrer maa ikke glemme, at man i den Henseende ikke kan lade sig nøie med enkelte Mænds tilfældige Erfaringer, lige saa lidt som med de Betragtninger, enkelte Mænd have overfor den Virkning, som disse Forhold vilde udøve. Jeg vil endnu sige Dem en Ting, som ikke er kommen frem, men som vel turde have en vis Berettigelse til at komme under Overveie, og det er, at man, naar man vil afløse en saadan Tiende, der andrager mange Millioner, maa være beladet paa, at der skal en temmelig betydelig Kapital til for at remplacere den Plads i Prioritetsforholdene, som gaar ud ved Tiendens Afløsning. Dette turde ikke ganske være uden Indflydelse med Hensyn til det Spørgsmaal,

som jeg veed har ligget, og som jeg tør forudsætte endnu ligger ikke saa ganske faa paa Hjerte, nemlig Rentefodens Størrelse. Naar jeg dernæst ser, at de ærede Forslagsstillere — jeg tager neppe feil, naar jeg betegner dem i Pluralis — ikke have taget det allerfsjerneste Hensyn til de Grindringer, som ifjor bleve gjorte fra Regjeringens Side, maa De tilgive mig, at jeg for mit og for Regjeringens Vedkommende siger, at jeg ikke anser dette Lovforslag for at være modent til nu at komme til en endelig Afgjørelse. Jeg skal lige saa lidt i Fremtiden, som jeg gjorde det ifjor, vægre mig ved at gjøre, hvad der staar i min Magt, for at fremme denne Sag; men det forekommer mig, at et Forslag af denne Bestaafenhed har en saa gjennemgribende Indflydelse paa mangfoldige af vore offentlige Forhold, at det ikke paa nogen Maade kan siges alene at henhøre under Indenrigsministeriet. Jeg vil endog sige, at det efter min Mening mindst henhører under Indenrigsministeriet, men netop dette, at der skal finde en Samvirken Sted mellem de forskellige Ministerier, og at denne Sag har en saa udstrakt Betydning og Virkning, som den har, forekommer mig at medføre, at dette Forhold overhovedet taget ikke egner sig til at behandles ved det private Initiativ, i Serdeleshed naar Hensigten dermed ikke kan være den at ville forcere Regjeringen frem, da denne jo efter den Maade, hvorpaa den i det Hele taget har stillet sig til Sagen, har vist, at den er villig til at bringe den paa det Standpunkt, at man kan overveie den. Jeg vilde derfor for mit Vedkommende ønske, at de ærede Medlemmer vilde tage Forslaget tilbage, idet jeg skal afgive den Erklæring, at jeg, saafnart de paagældende Oplysninger foreligge i en saadan Form, at de ere tilgængelige for Afbejntelse, forpligter mig til at lade dem komme til Thingets Kundskab saa hurtig, som det er muligt; men før disse Oplysninger foreligge, anser jeg det ikke for rigtigt at fremme denne Sag videre.

Sad: Jeg opfatter den Erklæring, som nu kom fra den ærede Minister, paa den Maade, at naar Ministeriet har faaet saa fuldstændige Oplysninger i denne Sag, som det anser for nødvendige, det da vil tage Spørgsmaalet under Overveie og søge at fremme den af mig og Andre ønskede Reform paa en saadan Maade, som er antydet. Jeg skal derfor for mit Vedkommende ikke gaa videre ind paa flere af de Bebrejdelser, som den ærede Minister har fremsført mod dem, som han betegnede som Forslagsstillere for det Forslag, der foreligger, men kun tillade mig at bemærke hertil, at dette Forslag, hvad der allerede er omalt i Dag, var under Overveie i et Folkethingsudvalg ifjor og at de forskellige Bemærkninger, der fremkom der fra de mest forskellige Sider, vare af den Art, at hverken Forslagsstilleren eller Medlemmerne i Udvalget ansaa det for ønskeligt eller endog saa blot for muligt paa det Standpunkt,